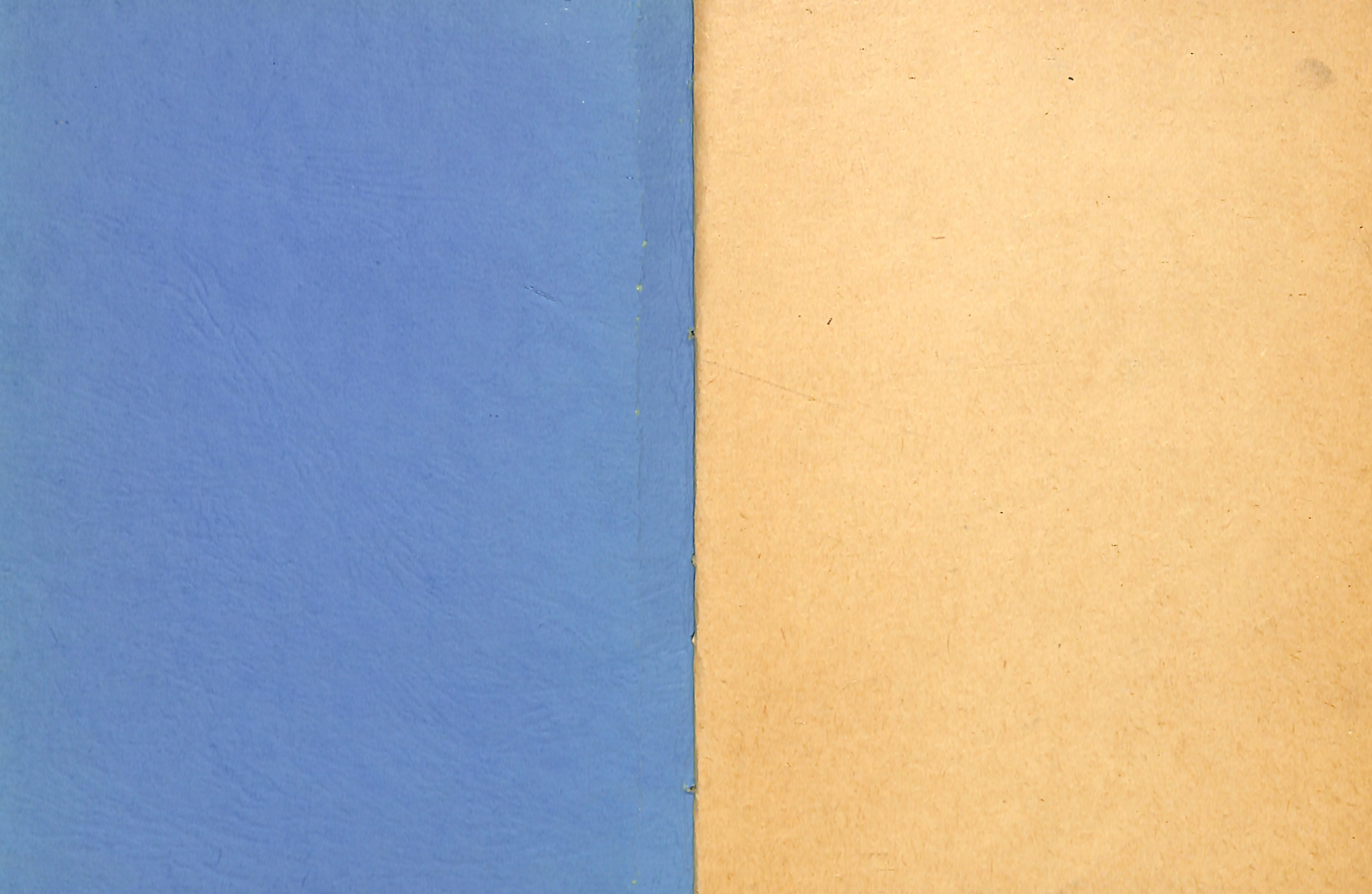

930

1908

183

ՀՐԱՏ. ԳՈՐԵՂ. Մ. ԲԵՐԵՆԱՆՅՈՒ

ABECEDAIRE FRANÇAIS
ET
Livre de Lecture primaire

ՊՐԱՆՍԵՐԷՆ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն

ԵՒ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԳ ԸՆԹԵՐՅՄԱՆ

Հանդերձ կանոններով

ԿԱԶՄԵՑ

Ա. Մ. ՍՂԵՐԴՅԱՆ

44
U-60

12002

ԹԻՖԼԻՍ

ՅՊԱՐԱՆ Տ. Մ. ՌՈՏԻՆԱՆՑ

1908

2010

2-6088a

ABECEDAIRE FRANÇAIS

Apr. 2-6088a

ET

Livre de Lecture primaire

44
4-60

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԲԵՐԱԿԱՆ

ԵՒ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԲ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ

Икв. № 17423

ԹԻՖԼԻՍ

ՅԱՐԱՆՍ Կ. Մ. ՌՈՅՆԵԱՆՆ

Типог. Т. М. Ротинианца

1908

Handwritten signature

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ձեռնարկելով ներկայ բրոշիւր-դասա-
գրքի կազմելը՝ մեր միակ ցանկութիւնն էր
նպաստել ֆրանսերէն լեզուն սովորելու
փափագող մեր երիտասարդութեան աշ-
խատութեանց ջանքերին. որոնք այս բրո-
շիւր-դասագրքի օգնութեամբ շատ զիւրիշ
կերպով կարող կը լինին առաջ տանել ի-
րենց ինքնուսուցման մի փոքր ինչ դը-
ժւարին գործը:— Սովորելով մի որեւէ լե-
զու, զրանով մենք կարող կը լինինք մեր
զգացած գաղափարները նոյն լեզուով ար-
տայայտել նոյն ազգին պատկանող մեր
բարեկամներին և ընկերներին. — նախ-
նաւանդ սովորելու մեծ կարիք է զգաց-
ւում հայ ծառայողների և բանուորութեան
մի որոշ մասի մէջ, որոնց համար ներկայ
գրքոյկը օգտակար մի ձեռնարկ կարող է
լինել:

ԿՈՉՄՈՂ

44520. ահ.

29369-67

Բ. Դ՝Ո

Ֆրանսերէն կամ զաղերէն լեզուի նշանակադրերը

a ա	b բէ	c սէ	d դէ	e է	f էֆ	g ժ	h աշ
i ի	j ժի	k կա	l էլ	m էմ	n էն	o օ	p պէ
q քիւ	r էռ	s էս	t տէ	u իւ	v վէ	x իքս	y էյուէկ
				z զէթ			

ԴԼԽԱԳՐԵՐ կամ ՄԵՆԱՏԱՌԵՐ

A Ա	B ԲԵ	C ՍԷ	D ԴԷ	E Ե	F ԷՖ	G Ժ	H ԱՇ	I Ի
J ժի	K ԿԱ	L ԷԼ	M ԷՄ	N ԷՆ	O Օ	P ՊԷ	Q ՔԻԻ	R ԷՐ
S ԷՍ	T ՏԷ	U ԻՒ	V ՎԷ	X ԻՔՍ	Y ԷԴՈԷԿ	Z ՋԵԹ		

Ուսանողը պարտ է ընդօրինակել նախորդ երես. նշանակեալ տառերը, և աշխատելու է լաւ ըմբռնելու նրա անունները, առանց որուն՝ զժւար է լինում նրան չարունակել առաջ տանելու իր ինքնուսուցման գործը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆՇԱՆԱԳՐՈՑ

l, f, r, k, o, v, z, m, d, b, a,
q, h, x, u, t, c, e, g, y, n, i,
p, s, j,

Փրանսերէն տառերն՝ ձեռագրի եղանակին մէջ միմեանց կցելու լաւ յարմարութիւններ ունեն. զրելու համար կցման եւ վարժելու է.

=====
===== abcdefghijklmnopqrstuxyz
=====

Փրանսերէն նշանակազրերը ունեն ընդամենը 6 հատ ձայնաւոր տառեր. որոնք են. -a, e, i, o, u, y.

Բ. ԳՆՍ

Կարգալ՝ հեգելով.

ba, bo, be, la, mu, do, ru, pa, nu,
ti, pu, ra, ma, ta, uh, bre, blu, pbu,
upb, dru, url, pi, do, lu, hi, si, lmi,
rmi, tru, mru, umr. od, ib, ul, is.

E, e.

Փրանսերէն նշանազրերէն ոմանք՝ որոնցմէ մինն է և սո՛ւ e տառը, արտասանման մէջ մի բանի փոփոխութիւններ է կրում.

Օրինակ 1.—e տառը՝ երբ երկու վանկէ բաղկացած բառի վերջն է գտնուում, բընաւ չի կարդացուում.

Ինչպէս.—

arme ar - me = arm առմ
dure du - re = dur դիւր
lire li - re = lr լիւր

Որոնց մէջ e նշանադիրը բնաւ չի կարդացւիր, որպէս թէ գրւած չլինէր.

Ա.—Իսկ երբ միավանկ բառից վերջն է գտնուում և կամբառերու վերջը գտնուած

առեն երկու բաղաձայնէ վերջ է դառնում,
կիսով չափ է կարդացւում: Օրինակ. —

le (լը), de (դը), me (մը), se (սը),
table tab-le; fable fab-le և այլն

Բ.—Այս տեսակ e տառը կոչւում է
համը (e), որ նշանակում է թէ չարտասա-
նւիր:

Գ. ԳԼՍ

Վ Ա Ն Կ

ԵՐԿՎԱՆԿ, ԵՌԱՎԱՆԿ ԵՒ ԲԱԶՄԱՎԱՆԿ ԲԱՌԵՐ

Բերանի միանալով շարժումը մի վանկ
է. և ամեն մի վանկի մէջ նկատելի է մի
ձայնաւոր տառ, որու ներկայութիւնը ան-
հրաժեշտ է: Օրինակ. —

parmi, = par - mi. porte, = por - te.

Այս տեսակ բառեր՝ որոնք բերանի
երկու շարժմամբ են կարդացւում կոչ-
ւում են երկվանկ.

Եռավանկ եւ զարգացանկ են կոչւում

այն բառերը՝ որոնք կարտասանեն բերա-
նի երէք, չորս և աւելի շարժմամբ:

ԵՌԱՎԱՆԿ

tra - mi - ni. pa - pa - ko. vi - za - ri.

ka - la - ri. mu - to - ni. ti - pa - ri.

tramini բառը եռավանկ է՝ որովհետեւ
իր մէջ պարունակում է a, i, i ձայնաւոր
տառերը, այդպէս և միւսները:

Օրինակ. — transformer բառը նոյնպէս
եռավանկ է. trans-for-mer, այս բառի ա-
ռաջին վանկն է trans. որ իր մէջ պարու-
նակում է a, ձայնաւորը, երկրորդ վանկն
է for, ձայնաւոր o տառով, իսկ երրոր-
դը mer, e ձայնաւորով. ինչպէս տեսնում
ենք. trans վանկի (s) տառը չի կարելի տալ
երկրորդ վանկի սկզբի (f) տառին, որով-
հետեւ բաղաձայն է, և ոչ էլ երկրորդ վան-
կին r տառն տալ m-ին:

ԲԱԶՄԱՎԱՆԿ

pa ra - bo - lo. ra - pi - dl - te.

pa - pa - ra - pi - no. me - ra - ti - ba.

Որոշեցէք վանկերը.

transformer. brahman. artaban.
maritime. avertir. arsenal.

Ա. ԴԱՍ ԸՆԹԵՐՅԱՆ

papa, lira, trami, irdé, tabola, parasol, urbanité, iprar, baribu, turbi, dami, brime, car, cru; cop, dôme, adome, card, farce, fudo, ah, oh, jri, irj, aml, mal, plam.

Գ. ԴԱՍ

E (˘˘˘) Շեշտեր (Accénte)

é è ê

1. Այսպիսի շեշտով նշանակած (é) տառը միշտ է տառին պէս է կարդացուիմ. այդ շեշտի անունն է՝ accent aigu (˘) (աղ-սան տէղի) աջէն ձախ գծւած:

armé, eté, opéra.

Ա. Երբ (e) տառին վերջը՝ բացի m և n տառերէն, ուրիշ մի որեւէ բաղաձայն տառ

դտնւի, (e) տառը կարդացուիմ է միշտ շեշտաւորեալ (é)-ի պէս. վերջին բաղաձայնը չի կարդացուիմ.

Զօրօրինակ. —

et (é) armer (é)

effet (é, é) palet (é)

les (é) assez (é). Կայլն

Դիտէ՛. — Միսովանկ բառերի վերջը գր-տնւած (es) ը՛ միշտ է ձայն ունի. իսկ բաղմավանկից վերջը գտնւած առեն չի կարդացուիմ:

Բ. Երկրորդ շեշտը կոչուիմ է Accant grave (è) (աղսակ գոալ) ձախէն աջ գծւած, որ գտնուիմ միշտ համը վանկէ մը առաջ, և (է) կարդացուիմ:

Գ. Երրորդ շեշտը՝ accent circonflexe (աղսան սիրկօնֆլէքս) որու հայերէն անունն է պարոյկ

Այս երկրորդ շեշտը կը նշանակի բո-լոր ձայնաւոր տառերուն վրայ որ երկար կարտասանուի: Օրինակ. —

bête. âne. pûiné. pôle. flûte.

բէտ, ան, պիւինէ, պօլ, ֆլիւտ.

Ուր որ կը գրւի այս շեշտը, այնտեղ մի տառի չնշումն անպատճառ տեղի ունեցած է.

Ե. Գ Ը Ս

c. g. q. u. r. s. t. x. z.

1. c տառը երբ e, i, y, ձայնաւոր տառերից անմիջապէս առաջ է գտնուում, միշտ իր բնական u տառի ձայն է հանում.

Օրինակ.—ce (սը) cy (սի) paci (պասի).

Ա. Իսկ երբ միւս բոլոր բաղաձայններու և a, o, u, ձայնաւորաց առաջն է գտնուում միշտ և տառի ձայնը կը հանէ: Օրինակ.—

car (կառ) cru (կռիւ) cup (կիւպ):

Բ. Բառերու վերջում գտնուած ժամանակ (կ) ձայն է հանում: Օրինակ.—

arc (առկ). lac (լակ). sac (սակ)

Կրկնակ (cc)-էն վերջը մի ձայնաւոր (e, i, y,) գտնւի. և տառի ձայնը կը հանէ. իսկ

երբ սոյն երկու cc-էն վերջը մի բաղաձայն կամ (a, o, u,) ձայնաւորներէն մին գտնւի այն ատեն u ձայնը կը հանէ:

2. g տառը երբ e, i, y, տառերից առաջ է գտնուում, միշտ (ժ) տառի համազօր ձայն է հանում: Օրինակ.—

gir (ժիռ) gear (ժառ) léger (լէժէ):

Ա. Նոյն այդ g տառը բաղաձայն և a, o, u, ձայնաւոր տառերու առաջ գտնուած ժամանակ q տառի ձայնը կը հանէ: Օրինակ.—

ga (զա) gama (զամա) camarade (զամարադ):

3. q և u տառերը գրեթէ միշտ միասին են գործածուում և հանում են հայերէն (ք) տառի ձայն: Օրինակ.—

que (քը) qui (քի) qua (քա) quu (քիւ)

4. r տառն հայերէն n կամ r տառին համազօր ձայն մը ունի: Օրինակ.—

arme,	cri,	forme,	gare.
առմ,	կռի,	ֆօռմ,	գառ.

5. s նշանագիրը բառերու սկիզբը հայերէն u տառի ձայն է հանում: Օրինակ.—

sabre, sel, sire, sur (սիւռ), sapor.

Ա. Բառից մէջ՝ երկու ձայնաւորաց մէջտեղը գտնւած ժամանակ, զ տառի ձայն է հանում:

mesure. asine. hasarde. case.
մըզիւռ, ազին,

Բ. Բառից մէջ՝ մի ձայնաւորի և բաղաձայնի մէջ տեղը գտնւած ժամանակ, նոյնպէս իր բնական ձայնը ունի: Օրինակ.—

buste. arbuste. lustre. piste.
բիւստ, առբիւստ,

Դ. Կրկին ss-ը մէկ s-ի ձայն ունի: Օրինակ.—

grosse. basse. essor. assis. presser.
գոսս, բաս, էսսոռ, ասի, պռէսէ.

Դ. Բառից վերջը գտնւած s տառը բընաւ չի կարդացում: Օրինակ —

ces. dus. mers. sorres.
սէ, ղիւ, մառ, սէռ.

Ուշադրութիւն. միայն սոս բառերու մէջն է s նշանագիրը կարդացում: Օրինակ —

és. sus. lapis. laps. lapsus. médius.
էս, սիւս, լապիս, լապս, լապսիւս, մէդիւս.

Ե. Իսկ երբ s նշանագրէն վերջը՝ բառերի սկիզբը, մի բաղաձայն գտնւի, այն ատեն s-ը հայերէն ըս-ի ձայն է հանում.

spir. strie. stuc.
ըսպիր, ըստրի, ըստիւկ.

2. ԴԸՍ

6. t նշանագիրը միշտ իր բնական ձայնը ունի. մասնաւոր բացառութեամբ, որ յետագայում կը տեսնենք: Օրինակ.—

ta. tu. ita. tobore.

1. Բառերու վերջը գտնւած t տառը չի կարդացում *): Օրինակ.—

rat. lut. but.
ռա, լիւ, բիւ.

*) Ի բաց առեալ fat բառից որը կարդացում է ֆաա:

7. x նշանադիրը՝ բառերու կամ վանկերու սկիզբը միշտ քս ձայն է հանում: Օր. —

xérasie. xyste. xénèlasie.
քսէռազի, քսիստ, քսէնէլազի.

Ա. ex վանկը պարունակող մի բառ, որի մէջ x տառէն անմիջապէս վերջ գտնուող բաղաձայն է, այդ դէպքում ex կարդացւում է էքս: Օրինակ. —

extra. texte exposé
էքստռա, տէքստ էքսպօզէ

Բ. ex վանկին x տառէն վերջը, երբ մի ձայնաւոր տառ կամ անձայն h գտնուի, այդ դէպքում x-ը կարտասանուի ազ: Օրինակ. —

exiger. exigu. exarque.
էզզիժէ էզզիգիւ էզզարք

Դիտող. Բառից վերջը գտնւած x-ը չարտասանուիր, բացի այս բառերէն՝ որոնց մէջ x-ը կարդացւում է քս: Օրինակ. —

murex. silex. index.
միւրէքս, սիլէքս, ինդէքս.

Է. ԳԸԱ

Y. y.

8. Y այս նշանադիրը յունական լեզուէ առնւած լինելու համար, կը կոչուի ի կամ իզոէի: Այս տառը երկու կերպ կը գործածուի.
1. իբր մէկ ի, իսկ 2. իբր երկու ի-ի:

Y=մէկ ի.

Ա. Բառերի սկիզբը և վերջը միշտ մէկ ի-ի ձայն է հանում: Օրինակ. —

yar=iar. (իառ). dey=dei. (դէյ).

Բ. Բառից մէջ տեղը բաղաձայնէ վերջ, միշտ մէկ ի ի ձայն ունի: Օրինակ. —

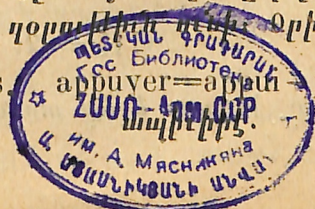
cyme. cyniqui. tyr. type.
սիմ, սինիք, և այլն.

Y=երկու իի.

Գ. Բառից մէջ՝ ձայնաւորէ մը վերջ, y-ը միշտ երկու իի գործածուի: Օրինակ.

pays=pai—is. appuyer=appuyer—ier.

պէիի

29369-67

9. z տառը բառի վերջը գտնուած ժամանակ չի կարդացւիր. և (e) տառին մօտ գտնուած առեն (è)-ի պէս է կարդացուում: Օրինակ. —

riz.	nez.	venez.	allez.
ռի	նէ	վընէ	ալէ

Ը. ԴԵՍ

SCH = Շ

sch=չ. Երբ այս երեք տառերէն անմիջապէս վերջ եկող տառը ձայնաւոր է, այդ դէպքում փոխանակ sch զրելու, կը զրենք միայն սա երկու ch տառը, որը կրկին շ ձայնը կը հանէ. իսկ երբ այդ երեք տառից վերջ եկող տառը բաղաձայն է լինում, պէտք է զրել Երեք տառը միասին: Օրինակ.

riche chambre chercher cher.
ըիչ

TCH = Շ.

t. c. h. այս երեք տառերն էլ միասին

զալով հանում են չ տառի ձայն: tch=չ:
Օրինակ. —

mkrditche.	tchamtechian
մկրտիչ.	չամչեան

D J = Ջ.

d. j. այս երկու տառերը ի մի գալով հանում են Ջ տառի ձայնը:

p և h հայերէն Փ տառին ձայնն են հանում: ph=Փ: Օրինակ. —

philosophe physique pharaon.
ֆիլոսոֆ.

t և h իմի գալով հանում են Թ ձայն: th=Թ:
Ինչպէս և t և z հանում են Ժ ձայնը: tz=Ժ:

Բ. ԴԱՍ ԸՆԹԵՐՑՍԱՆ

ami, regardz par le fenêtre. la mère
a vu le père de ce bébé. qui de tes frè-
res est venu ici? tu as le cahier de mes

camarades. le papier est fort joli. propre. mol. pire. sucre. azote. ozone. battez. forcer. frapper. les livres de ma nièce. humecter. le frère de ma mère. as-tu vu notre frère ?

Թ. ԴԸՍ

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԶԱՅՆԱԻՈՐՔ

Երկու կամ ավելի ձայնաւորներ միմեկի լով կարաւորեն մի ձայն և կոչուում են բաղադրեալ ձայնաւոր: Օրինակ. —

au.	eau.	ai.	eu.	oeu.	ei.	oe.	ou.
1	2	3	4	5	6	7	8

1. au=յ.

2. eau=օ.

Օրինակ. — taux. étau. eau. bateau. cadeau.

3. ai=է.

Օր. — taie. avais. arrivait. fermait.

4. eu=էօ.

Օր. — beu. deux. peur. leur.

5. ei=է.

Օրինակ. — peine. saine. raine.

6. oeu=էօ.

Օր. — s eur. cœur voeu.

7. oe=է.

Օր. — foetus. oecuménique. (էկիւմէնիք).

8. ou=ու.

Օր. — pou. sou. redoute. Batoum. (Բատում):

T նշանագրի մի տարրեր հատկութիւն եւս.

Այս տառը իր բնական (տ) ձայնէն զատ, սոսմանկանց մէջ հայերէն ու տառի ձայնը է հանում.

tion սիօն. tial սիալ. tiel սիէլ. tie սի.

Օրինակ. —

pation, action, position, nuptial, martial, minutie argutie, démocratie, partiel.

Երբ t տառէն առաջ՝ սոյն մասնկաց մէջ s եւ x տառերը զտնւեն t տառը իր բնական (տ) ձայն է հանում: Օրինակ. —

question. l action. mixtion. bestial. բէստիօն բաստիօն միքստիօն բէստիալ

G Q և U նշանագրեր

gu=գիւ, որ երկու կերպ է կարգացում

Ա. Երբ gu-ն առանձին մի վանկ է վերջացնում կարգացում է գիւ: Օրինակ.—

exigu. aigu. contigu. argument.
էզիգիւ էգիւ կօնտիգիւ առգիւման

Բ. Երբ gu-ն իրմէ վերջը մի ձայնաւոր տառ ունի. միմիայն գ ձայն կը հանէ: Օրինակ.

bague. guide. guise. délégué.
բագ գիդ գիգ տէլէգէ.

Q տառը միշտ U տառին հետ միասին է գործածւում. և այդ U-ն չի կարգացում, ինչպէս տեսանք Ե. դասին մէջ.

Սակայն սա մի բանի բառերուն մէջ կարգացում են:

équation. équateur. quadrupède.
էքուաիօն էքուատէօն քուադուպէդ

quadruple. questeur. équestre.
քուադուպլ քուէստէօն էքուէստո

Ժ, ԳՆՍ

ier=իէն կամ իէ

Ա. Միավանկից մէջ կարգացում է իէն: Օրինակ.—

hier, fier, tiers.

Բ. Բազմավանկերու մէջ իէ կը կարգացի: Օրինակ. —

al - ti - er. fi - er. bra - si - er.
ալտիէ ֆիէ բռազիէ.

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

I

1 le père	հայրը	1 un	մէկ
2 la mère	մայրը	2 deux	երկու
3 le frère	եղբայրը	3 trois	երեք
4 la soeur	քոյրը	4 quatre	չորս
5 le bébé	մանկիկը	5 cinq	հինգ
6 le fils	զաւակը	6 six	վեց
(ֆիս)			
7 la fille	աղջիկը	7 sept	եօթը

8 l' aîné	անդրանիկը	8 huit	ութը
9 le cadet	միջնեկը	9 neuf	իններ
10 le jeune,		10 dix	տասը
petit	կրտսերը		

ai - je ? as - tu ? a - t - il ?
ունիմ ունիս ունի

Կ Ա Ն Ո Ն Ը Ն Թ Ե Ր Յ Մ Ա Ն

I

Ա. Սէդիլ (cédille).

Բ. Կցորդութիւն (cliaison)

Ա. Երբ ուղեհանք a, o և u, տառերուն առաջ e-ին տալ հայերէն u ձայնը, պէտք է դնել այդ e-ին տակ այսպէս (.) նշանը որ կոչուում է սէդիլ: Օրինակ —

força. reçu. leçon.

ֆօրսա որսիւ և այլն

Բ. Ընթերցման միջոցին՝ մի բառի վերջը գտնուած բաղաձայն տառը՝ իրմէ վերջը

կկող բառից սկզբի նշանադրին կը կցուի, եթէ այդ տառը ձայնաւոր է: Օրինակ. —

petit enfant. mon ami.
պըտի-տանֆան մօ-նամի

Նկատում — Ա. Բառերի վերջ գտնուած s, z, x տառերը կը կցուին միւս բառի ձայնաւորին (q) ձայնով: Օրինակ. —

les enfants les deux amis le riz indien
լէ-զան-ֆան լէ | դէօ-զամի լը | ուրկէնդիէն

Նկատում. — Բ. Բառից ձայնը գտնուած d, g տառերն կցման ժամանակ եւի և կ-ի ձայն են հանում: Օրինակ. —

un grand anneau un long arbre
էօն գռան տանօ էօն լօն-քիսըն

Բացառ. — et (և) շաղկապին t ն ընտելի կցուի իրմէ վերջը եկող որեւէ բառի սկզբի ձայնաւորին: Օրինակ. —

à vous et à moi un frère et une soeur
ա վու դէ ա մուա էօն ֆռէն է իւն սէօն

Ժանօթ. — Կցորդութիւնը անախորժ կը լինի, երբ կցելի տառերն չառ են լինում.

այդ դէպքում ընտրութեամբ պէտք է կար-
դալ. ճաշակը պիտի որոշէ զայս. կյոյրդու-
թիւնը մի ստորակէտից այնկողմ չանցնիր:

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

II

1 la famille	ընտանիքը
2 la maison	տունը
3 la porte	դուռը
4 la chambre	սենեակը
5 le mur	պատը
6 la fenêtre	պատուհանը
7 le rideau	վարագոյրը
8 la chaise	աթոռը
9 l' école	դպրոցը
10 la classe	դասարանը
11 la leçon	դասը
12 la plume	գրիչը
13 le crayon	մատիտը
14 l' encre	թանաքը
15 l' encrier	թանաքամանը
16 la carte	քարտէշը
17 le tableau	դրատախտակը
18 le torchon	որբիչը

19 la craie	կաւիճը
20 l' éponge	սպունդը
21 la cuisine	խոհանոցը

Գ. ԴԱՍ ԸՆԹԵՐՅՍԱՆ

La maison est l'asile de l'homme.—
L'idée de se défendre contre les attaques
des bêtes féroces a amené le premier hom-
me à se construire un abri. Les fenêtres
sont des trous pratiqués dans les murs
pour recevoir l'air et la lumière.—Les mé-
decins ne réussissent pas toujours à dé-
couvrir les diagnostics des maladies.—
Les phares indiquent aux navigateurs les
endroits dangereux sur les côtes de la
mer. Seize est le quadruple de quatre.—
Un triangle, à trois côtés égaux, s'appel-
la équilatéral.—La Saint mystère de la
Trinité.

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

III

onze	տասնմէկ
douze	տասներկու
treize	տասներեք
quatorze	տասնչորս
quinze	տասնհինգ
seize	տանըվեց
dix-sept	տանընոթը
dix-huit	տանըութը
dix-neuf	տանըիններ
vingt	քսան
vingt-et-un	քսան և մէկ
vingt deux	քսաներկու
vingt-trois	քսաներեք
vingt-quatre	քսանչորս
vingt-cinq	քսանհինգ
trente	երեսոն
trente-et-un	երեսունըմէկ
quarante	քառասուն
cinquante	չիսուն
cinquante-et un	չիսուն և մէկ
soixante	վաթսուն
soixante-dix	եօթանասուն
soixante-onze	եօթանասունըմէկ
» » douze	» երկու

quatre-vingt	ութսուն
» » un	ութսուն և մէկ
» » dix	իննըսուն
» » onze	իննըսունըմէկ
quatre-vingt douze	իննըսուներկու
cent	հարիւր
mil, mille	հազար

Ֆրանսերէն լեզւի բառերը բաժանուում են երկու սեռի Արական (Masculin) և Իգական (Féminin). Արական բառերը le իսկ իգականը la հոգ կառնեն:

Կանոն. — Եթէ մի բառ ձայնաւոր տառով կամ անձայն հօով է սկսուում, ու իրանից առաջ սո le, la, je, me, te, ce, se, si, que, de, ne բառերից կամ հոգից մէկը լինի, այդ ղէպքում նախադաս բառի ձայնաւոր e և i տառերը ջնջուում են բաժանելով ապաղարձ կոչւած սո նշանով () (apostrophe) յետագայ բառից: Օրինակ. —

l' arbre,	փոխանակ (le arbre)
l' âme	» (la âme)
j aime	» (je aime)

RÉCITATION ԲԵՐԱՆԱՅԻ ՈՒՍՈՒՄ

Les Parents ծնողքը

Texte

Բնագիր

J'ai un père, une mère, deux sœurs,
un petit frère. Mon père travaille. (տոլալայ)
Notre mère nous soigne, Je suis le plus
jeune dans notre famille.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ TRADUCTION

Ես ունիմ մի հայր, մի մայր, երկու
քույր, մէկ փոքրիկ եղբայր, իմ հայրը կաշ-
խատի. մեր մայրը մեզ կը խնամէ. ես եմ
ամենէն երիտասարդը մէջ մեր ընտանիքին.

Exercice oral ընթանացի կրթութիւն

J'ai Ես ունիմ

Tu as Դու ունիս

Il a Նա ունի

Nous avons Մենք ունինք

Vous avez Դուք ունիք

Ils ont Նրանք ունին

J'ai eu

Ես ունեցել եմ

Tu as eu

Դու ունեցել ես

Il a eu

Նա ունեցել է

Nous avons eu

Մենք ունեցել ենք

Vous avez eu

Դուք ունեցել էք

Ils ont eu

Նրանք ունեցել են

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

IV

le réfectoire

ճաշարանը

la table

սեղանը

le couteau

դանակը

la fourchette

պատառաքաղը

la cuiller

լզալը

l'assiette

պնակը

le cahier

տետրակը

le jardin

պարտէզը

le jardinier

պարտիզպանը

la jardinière

պարտիզպանուհին

la fleur

ծաղիկը

l'arbre

ծառը

la branche	ճիւղը
la rose	վարդը
le corps	մարմինը
la tête	գլուխը
le crâne	գանգր
le front	ճակատը
le visage	դէմքը
le cheveu	մազը
la coulenr	գոյնը
rouge	կարմիր
blanc	ճերմակ
noir	սև
vert	կանանչ
bleu	կապույտ

Հռոմէական թւանշաններ

Այս թւանշանները գրականական ասպարէզում յաճախակի գործածելու համար, հարկ եմ համարում զետեղել նրանց զըրքոյկիս մէջ:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XX
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20
XXX	XL	L	LX	LXX	LXXX	XG	G			
30	40	50	60	70	80	90	100			
		D	GM	M						
		500	900	1000						

Կ Ա Ն Ո Ն Ը Ն Թ Ե Ր Յ Մ Ա Ն

II

Կրկնակէտ (..) Tréme

Թ. Դասի մէջ տեսանք որ երկու կամ աւելի ձայնաւոր ի մի գալով կարտադրեն մի ձայն, սակայն և այնպէս, կարող է պատահել որ այդ կրկին ձայնաւորները առանձին-առանձին կարդացելու անհրաժեշտութիւնը լինի. - այսինքն ամեն մէկը իր առանձին ուրոյն ձայնը հանէ. - և որպէսզի կարողանանք դրանց տալ իրանց առանձին, ուրոյն ձայները, զնում ենք այդ զուգակցեալ ձայնաւորների մէկի վրայ այս (..) նշանը, որ նշանակում է թէ դրանք բարդ ձայնաւորներ չեն, այլ արտասանւում են իրանց բնական, ուրոյն ձայներով այդ չեշտի անունն է կրկնակէտ (..) tréme. Օրին. aï, oë, oï, aü, guë.

Naïu.	Poëté.	Moïse.
Նաիւ.	Պօէտ.	Մօիզ.

Դ. ԴԸՍ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ

Derrière notre rue est une place très grande. Les marchands y vendent tout ce que les hommes veulent acheter. L'église, où les hommes vont prier Dieu, l'école où les enfants vont pour apprendre à lire. Au milieu de la place est un très beau jardin. C'est le jardin public.

exercice oral *ընթանացի կրթություն*

J' avais *ես ունէի*
 Tu avais *դու ունէիր*
 Il avait *նա ունէր*

Nous avions *Մենք ունէինք*
 Vous aviez *Դուք ունէիրք*
 Ils avaient *նրանք ունէին*

J' avais eu *ես ունեցել էի*
 Tu avais eu *դու ունեցել էիր*
 Il avait eu *նա ունեցել էր*

N. avions eu *Մ. ունեցել էին*

V. aviez eu *Դ. ունեցել էիր*
 I. avaient eu *ն. ունեցել էին*

Բ Ա Ռ Ա Դ Ի Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

V

Սովորել օրերի եւ ամսի անունները

Lundi	<i>երկուշաբթի</i>	Janvier	<i>Յունւար</i>
Mardi	<i>երեքշաբթի</i>	Février	<i>Փետրւար</i>
Mercredi	<i>չորեքշաբթի</i>	Mars	<i>Մարտ</i>
Jeudi	<i>չինգշաբթի</i>	Avril	<i>Ապրիլ</i>
Vendredi	<i>ուրբաթ</i>	Mai	<i>Մայիս</i>
Samedi	<i>շաբաթ</i>	Juin	<i>Յունիս</i>
Dimanche	<i>գիրակի</i>	Juillet	<i>Յուլիս</i>
	Août	<i>Օգոստոս</i>	
	Septembre	<i>Սեպտեմբեր</i>	
	Octobre	<i>Հոկտեմբեր</i>	
	Novembre	<i>Նոյեմբեր</i>	
	Décembre	<i>Դեկտեմբեր</i>	

RÉCITATION *ԲԵՐԱՆԱՑԻ ՌԻՍՈՒՄ*

La Maison

texte *բնադիր*

Nous avons une maison, qui est très-jolie. Notre maison est entourée par le

jardin. Une seule face de la maison donne sur la rue. Notre maison a trois étages. Dans chaque étage, il y a deux chambres a balcon et un dortoir. Mon père demeure au premier étage.

TRADUCTION ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մենք ունինք մի տուն, որ շատ սիրուն է. մեր տունը շրջապատւած է պարտէզով. տանը մինակ ճակատն նայում է փողոցի վրայ. մեր տունը երէք հարկանի է. ամեն մի հարկում կայ պատշգամբաւոր երկու սենեակներ և մէկ ննջարան. իմ հայրը քնում է առաջի հարկում:

exercice oral ընթանացի կրթութիւն

J' aurai Ես կունենամ
Tu auras Դու կունենաս
Il aura Նա կունենայ

Nous aurons Մենք կունենանք
Vous aurez Դուք կունենաք
Ils auront Նրանք կունենան

J' aurais Ես կունենայի
Tu aurais Դու կունենայիր
Il aurait Նա կունենար

Nous aurions Մենք կունենայինք
Vous auriez Դուք կունենայիք
Ils auraient Նրանք կունենային

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ւ Թ Ի Ն

VI

la rue փողոցը
la place հրապարակը
le magasin վաճառատունը
la fontaine աղբիւրը
l' eau ջուրը
le marchand վաճառականը
le marché շուկան
l' Eglise եկեղեցին

Grand	Մեծ
Joli	սիրուն
Mauvais	չար
Utile	օգտակար
Faible	տկար
Sage	խելացի

Ե. ԴԱՍ ԲՆԹԵՐՑՄԱՆ

LE PETIT ÉCOLIER

Je suis déjà grand, je ne suis plus petit. J'apprends tout ce que le maître enseigne et dit. Je ne reste plus sur les bras de ma mère. Oh! je ne puis pester chez nous sans rien faire.

EXERCICE ORAL ԲԵՐԱՆԱՅԻ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Je suis	Ես եմ
Tu es	Դու ես
Il est	Նա է

Nous sommes	Մենք ենք
Vous êtes	Դուք էք
Ils sont	Նրանք են

J'ai été	Ես եղել եմ
Tu as été	Դու եղել ես
Il a été	Նա եղել է

Nous avons été	Մենք եղել ենք
Vous avez été	Դուք եղել էք
Ils ont été	Նրանք եղել են

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

VII

le sel	Աղը
le savon	սապօնը
le sucre	շաքարը
le papier	թուղթը
le fusil	հրացանը
le bas	գուլպան
le fer	երկաթ

Votre pain ձեր հացը
 Quel pain avez-vous? ինչ հաց ունիք

J'ai votre pain ձեր հացն ունիմ
 Avez-vous le joli սիրուն հրացանն ու-
 fusil? նիք
 Je n'ai pas. չունիմ
 Je l'ai ունիմ
 Avez-vous faim? քաղցած ես
 J'ai faim քաղցած եմ
 Avez-vous soif? ծարձու էք
 J'ai soif ծարձաւ եմ
 Avez-vous sommeil? քուն ունիք
 J'ai sommeil քուն ունիմ
 Je n'ai pas sommeil քուն չունիմ
 Que? ինչ
 Qu'avez-vous? ինչ ունիք
 Qu'avez-vous de ինչ ունիք լաւ
 bon?
 J'ai le bon fromage լաւ պանիր ունիմ
 Avez-vous chaud? տաք էք
 J'ai chaud տաք եմ
 Je n'ai pas chaud տաք չեմ
 Avez-vous froid? սրտում էք
 Je n'ai pas froid չեմ սրտում
 Avez-vous peur? վախենում ես (կը
 վախնամք)

J'ai peur վախենում եմ
 Je n'ai pas peur չեմ վախենում
 Le bâton զաւազան, ձեռափայտ
 Le parapluie հովանոցը
 Le marteau մուրճը
 Le clou բեկուր (դամբ)
 Le fer երկաթը
 Le clou de fer երկաթէ բեկուր
 Qu'avez-vous? ինչ ունիք
 J'ai ce livre այս գիրքն ունիմ
 Avez-vous le crayon վաճառականի մատի-
 du marshaud ou le տը թէ ձերն ունիք
 vôtre?
 Je n'ai ni le crayon ոչ վաճառականի մա-
 du marchand ni le տիտը ունիմ ոչ ի-
 mien մինս
 Avez-vous faim ou անօթի էք թէ ծա-
 soif? րաւ
 Je n'ai ni faim ni ոչ անօթի եմ ոչ ծա-
 soif րաւ
 Avez-vous chaud ou տաք էք թէ կը մըր-
 froid սիք
 Je n'ai ni froid ni ոչ տաք եմ ոչ մըր-
 chaud սում եմ

Avez-vous le vin ou հացն ունի՞ք թէ՛ գի-
 le pain? նին
 Je n'ai ni le vin ni ոչ հացն ունի՞մ ոչ
 le pain գինին
 Ai-je? ունի՞մ
 Vous avez ունի՞ք
 Vous n'avez pas չունի՞ք
 Avez-vous de bon աղէկ (լաւ) կարագ
 beurre? ունի՞ք
 Je n'ai pas de bon աղէկ կարագ չունի՞մ,
 beurre, mais j'ai բայց ընտիր (լաւ
 d'excellent fromage տեսակ) պանիր ու-
 նի՞մ
 Nos amis ant-ils de մեր բարեկամները
 bon beurre? աղէկ կարագ ու-
 նեն
 Ils n'en ont pas de աղէկը չունեն
 bon
 Ai-je tort? իրաւունք չունի՞մ
 Vous n'avez tort իրաւունք չունի՞ք
 Le mien իմինս
 Le vôtre ձերինը
 Le sien անոր կամ նրան
 Le leur նրանց

Avez-vous les livre իմ ունեցած գրքերս
 que j'ai? ունի՞ք
 J'ai ceux que vous ձեր ունեցածները
 avez ունի՞մ
 Cet homme a-t-il de այս մարդն լաւ գրք-
 bons livres? քեր ունի՞
 Il n'a pas de bons լաւ (աղէկ) գրքեր
 livres չունի
 Le marchand a-t-il վաճառականը սիրուն
 de jolis gants? ձեռնոցներ ունի
 Il n'a pas de jolis սիրուն ձեռնոցներ
 gants, mais il a de չունի, բայց սիրուն
 jolis bijoux գոհարներ ունի
 Le boulanger qu' a- հացագործն ինչ ունի
 t-il?
 Il a d'excellent pain հնտիր հաց ունի
 Le matelot նաւաստին
 L'étranger օտարականը
 Son orbre նրա ծառը
 Son miroir նրա հայելին
 A l'ami բարեկամին
 Aux amis բարեկամներուն
 Le pistolet ատրճանակը
 Ce boeuf այս եզը

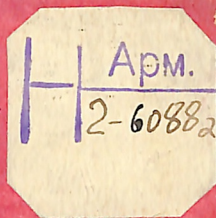
Mon ami իմ բարեկամը
 Cet ami այս բարեկամը
 Le tome հատորը, մասը
 Avez-vous le premier իմ գործիս (գրքիս)
 ou le second tome առաջին հատորը
 de mon ouvrage? թէ երկրորդը ունիս
 J'ai l'un et l'autre երկուքն էլ ունիմ
 Je n'ai ni l'un ni երկուքն էլ չունիմ
 l'autre (ոչ մինը ոչ միւսը)
 Avez-vous envie d'a- գիրք գնելու ցանկու-
 cheter des livres? թիւն ունիք
 J'ai envie d'en ache- գնելու ցանկութիւն
 ter, mais je n'ai ունիմ բայց փող
 pas d'argent չունիմ
 A-t-il le temps qu'il tra- աշխատելու ժամանակ
 vailler? ունի
 Il a le temps, mais աշխատելի ժամա-
 il n'a pas envie de նակ ունի բայց
 travailler ցանկութիւն չունի
 Je veux aller quel- ուզում եմ մի տեղ եր-
 que part թալ
 A quelle heure? ժամը քանիսին
 A un heure ժամը մէկին
 A deux heure ժամը երկուսին

Demie, quand? կէս, երբ
 A une heure et de- ժամը մէկ և կէսին
 mie
 A deux heures et ժամը երկուսին քա-
 quart ուրդ անց (անցած)
 A midi կէս օրին
 A minuit կէս գիշերին
 Ce soir այս իրիկուն (երեկո-
 յեան
 Le soir իրիկունը (երեկոյեան)
 Ce matin այս առաւօտ
 Le matin առաւօտ
 A présent չիմայ
 Tn as դուն ունիս
 Es-tu fatigué? յոգնած ես
 Je suis fatigués յոգնած եմ
 Taus les jours ամեն օր
 Taus ies matins ամեն առաւօտ
 Taus les soirs ամեն իրիկուն
 Tard, rester ուշ, մնալ
 Quelle heure est-il? ժամը քանիս է
 Il est trois heures ժամը երեքն է
 Je les aime սիրում եմ
 Qu' aimez-vous? ինչ էք սիրում

Qui aimez-vous ? ում էք սիրում
 J'aime mon frère իմ եղբորս եմ սիրում
 J'étudie au lieu de փոխանակ խաղալու
 jouer կուսանիմ
 Apprenez - vous le ֆրանս. սովորում ես
 français ?
 Je l'apprends սովորում եմ
 Je ne l'apprends pas չեմ սովորում
 J'apprends l'italien իտալերէն եմ սովո-
 րում
 Mon frère apprend եղբայրս գերմաներէն
 l'allemand է սովորում
 Comptez-vous aller այս իրիկուն պարա-
 au bal ce soir ? հանդէսին գնալու
 միտք ունիք (մտա-
 դիր էք)
 Oui je compte y al- այո գնալու միտք ու-
 ler նիմ (մտադիր եմ)
 Apprenez-vous l'ang- ֆրանսերէն ես սո-
 lais ou le fran- վորում թէ անգլիե-
 çais ? րէն
 J'apprends le fran- ֆրանսերէն եմ սո-
 çais վորում

Connaissez-vous cet- այս մարդը ճանաչում
 te homme ? ես
 Je ne le connais pas չեմ ճանաչում
 Votre frère le con- ձեր եղբայրը ճանա-
 naît-il ? չում է նրան
 Il le connaît այո ճանաչում է
 Apprenez-vous à lire կարդալ սովորում ես
 Je l'apprends սովորում եմ
 Avez-vous appris à խօսել սովորում ես
 parler ?
 Je l'ai appris սովորեցայ

Մամուլի տակ է եւ շուտով լայս կտեսնի
«ԽԻԿԱՐ»-ի խրատները:

ԳԻՆՆ Է 20 Կ.

